

барона Мюнхгаузена інтер'єр здається абсурдним, нереальним, казковим. Звичайні предмети, перетворені талановитим художником на фантастичні конструкції, грають свої власні ролі, при цьому допомагаючи акторам, доповнюючи їхні образи.

Костюми надають виставі ще фантастичнішого та ефектнішого вигляду. Їх автор, Дмитро Курята, розробляв костюми для шоу «Танцюють всі». Персонажі мюзиклу «Барон Мюнхгаузен» чітко розділені на позитивних і негативних по кольоровій гаммі та за фасонами. Також вони розділяються на реальних та уявно існуючих: команда дружини Мюнхгаузена реалістична, а команда самого барона – фантастична, складається з казкових істот, які символізують позитивні якості людських характерів.

Висновки. Взаємовплив розвитку техніки і розвитку видовищних мистецтв на початку XXI століття став фактично невід'ємною частиною еволюції режисерських й художніх пошуків. Використання проєкцій дає можливість здійснювати театральні постановки з мінімальним використанням реальних декорацій та бутафорії. У той же час слід відзначити посилення уваги глядачів до театру саме в медійну епоху – пошук живого емоційного контакту з актором, нестача реалістичності в суто техногенному середовищі спонукають до перегляду театральних вистав у реальному режимі. Наближення, або навпаки, відсторонення сюжету спектаклю від сучасного соціуму та використання сучасних засобів для передачі емоційного фону, підкреслення тих чи інших історичних подій, ілюстративність проблематики вистави у багатьох сучасних постановках і великих, і маленьких театрів передається саме завдяки новітнім технологіям.

1. Астафьева Т.В. «Новые технологии в современном постановочном процессе» / Т. Астафьева. – Санкт-Петербург, 2011. – 187 с.
2. Первое украинское 3D шоу «Барон Мюнхгаузен» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lightconverse.kiev.ua/wp/388>.
3. Триколенко С. Образи в «Образі» / С. Триколенко. – К. : Український театр, 2012 – №4/2012. – С. 16–17
4. Френкель М. Современная сценография (Некоторые вопросы теории и практики) / М. Френкель. – К. : Мистецтво 1980. – 131 С.

В статье рассматриваются постановки спектаклей с использованием в декорационном оформлении современных проекционных технологий. Анализируется степень применения и влияние мультимедийных средств на общее визуальное восприятие спектакля. На примерах нескольких спектаклей большой и камерной сцены выводится линия современной медийной сценографии, которая становится все более популярной. Взаимодействие проекций и объемно-пространственных декораций в едином синтетическом решении создает целостный, интересный для восприятия образ спектакля.

Ключевые слова: спектакль, мультимедийное оформление, визуальное восприятие.

The article deals with the use of staging performances in decorative design modern projection technology. We analyze the degree of implementation and the impact of multimedia on the overall visual experience of the performance. In several productions large and chamber stage displayed a line of modern media set design, which is becoming more popular. Interaction between projection and three-dimensional sets in a single synthetic solution creates a holistic, fun-to-read image representation.

Key words: performance, multimedia design, visual perception.

УДК 655.413 : 78 (437)

Людмила Бабій

ВИДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ З МИСТЕЦТВА УКРАЇНСЬКОЮ ЕМІГРАЦІЄЮ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД ХХ СТ. У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

У статті розглядаються питання видання літератури з мистецтва українською еміграцією у період 20–30-х років ХХ ст. у Чехо-Словацькій Республіці. Особлива увага приділяється виданням про майстрів українського образотворчого мистецтва, інституціям та окремим діячам української культури, які займалися видавництвом літератури з мистецтва.

Ключові слова: книговидання, українська еміграція, образотворче мистецтво, Чехо-Словацька Республіка.

© Бабій Л., 2015.

Сьогодення в Україні дає можливість досліджувати маловідомі грані діяльності української художньої культури ХХ ст. в еміграції, яка була викликана поразкою у визвольних змаганнях та Першою світовою війною. Інтерес викликає проблематика книговидавничої справи у міжвоєнний період у Чехо-Словацькій Республіці (далі – ЧСР), яка частково висвітлена у дослідженнях Я. Ісаєвича, М. Тимошика. Однак питання видання мистецької літератури українською еміграцією у період 20–30-х років ХХ ст. у ЧСР не ставало предметом окремого аналізу. Виходячи із цього, метою нашої розвідки є огляд видань української еміграції про образотворче мистецтво означеного періоду в ЧСР. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання: виявити джерельний матеріал дослідження та основні осередки друку мистецької літератури в ЧСР; встановити основні постаті науковців та мистецтвознавців – авторів видань; здійснити огляд і характеристику видань мистецької літератури українською еміграцією у період 20–30-х років ХХ ст. в ЧСР.

Основою для аналізу українського мистецького книговидання означеного періоду в діаспорі слугує трьохтомник праць російської, української та білоруської еміграції, упорядкований Слов'янською бібліотекою Національної бібліотеки Чеської Республіки [19–21] та книжкові видання із фондів цієї бібліотеки. Охоплено книжкові видання українських емігрантів, які жили в ЧСР та за її межами, збірники і періодичні видання, редаквані та видані емігрантами та емігрантськими видавництвами в період 1918–1944 рр. на території ЧСР, 1939–1945 рр. – після окупації Підкарпатської Русі Угорщиною. Серед представлених в бібліографічному виданні матеріалів, вагоме місце займають надбання художньої культури української діаспори, які мають глибокий національний зміст.

Відомо, що Прага та містечко Подебради були основними осередками української еміграції 20–30-х років минулого століття для ряду інституцій, установ і організацій, що забезпечували духовні потреби та інтереси вигнанців з України. З ініціативи президента ЧСР Томаша Масарика і за сприяння уряду, на чеських теренах знайшли прихисток сотні представників української інтелігенції. Т. Масарик особисто знав багатьох українських політиків і вчених, зокрема, Президента УНР Михайла Грушевського, професорів Карлового університету у Празі І. Горбачевського та О. Колессу. То ж були створені сприятливі умови для наукової і професійної діяльності емігрантів, навчання української молоді. Підтримка з чеського боку системи української освіти, наукової роботи і культурного життя наших земляків за своїми масштабами не мали в той час аналогів у світі.

Українськими патріотами на чужині була розгорнута активна громадська діяльність для популяризації української культури, зокрема мистецтва, у світі. Цьому сприяла різноманітна книговидавнича діяльність, організована у Празі як в одному з важливих суспільно-політичних та культурно-просвітницьких центрів української діаспори міжвоєнного періоду.

Основними науковими та культурно-освітніми інституціями, що діяли в той час на території ЧСР були: Український вільний університет (УВУ, 1921), Український вищий педагогічний інститут ім. М. Драгоманова (УВПІ, 1923), Українська господарська Академія в м. Подебради (1922), Українська студія пластичного мистецтва (1923), Український академічний комітет (1922), Українське історико-філологічне товариство (1923), Українське товариство книголюбів (1926), Музей визвольної боротьби України (1925), Українська гімназія в м. Ржевнице поблизу Праги (1925) та низка українських видавництв і друкарень.

У міжвоєнний період у ЧСР було створено 180 видань, які були сегментом великої політичної, наукової та культурної місії української еліти на чужині [13, с. 6]. Видавнича справа українців у Празі бере початок в 1919 р., коли з ініціативи письменників і громадських діячів з України було засноване кооперативне видавниче товариство «Всесвіт». Воно поставило своїм завданням ознайомити чеську спільноту із творчими здобутками української літератури й використати для культурних потреб України усі важливі надбання чеського художнього слова. Видавництво «Всесвіт» видавало праці як українською, так і чеською мовами. У цьому ж році друкувати свої видання в Празі почало й Київське видавництво «Час», яке випустило для чеської громади кілька брошур чеською мовою про Україну [8, с.62].

Із заснуванням у ЧСР українських вищих навчальних закладів, у них також налагоджується видавництво книжкової продукції. Так, при УВУ (1921–1945), перенесеному 1921 р. з Відня до Праги, у світ вийшло чимало наукових праць, збірників, навчальних посібників, у т. ч. присвячених мистецтву. Серед них особливо цінні роботи професора історії мистецтв Дмитра Антоновича «Скорочений курс історії українського мистецтва» (1923) та професора філософії Івана Мірчука «Лекції з історії етики» (1922). Окремо було видано два томи наукових і два томи ювілейних

збірників УВУ. Кожного семестру друкувались програми курсів, вийшли також дві книги про діяльність університету у 1921–1931 рр. [23, с. 484]. Свої видання УВУ розповсюджував через Міжнародну обмінну службу і тому вони потрапляли в усі важливі бібліотеки та наукові установи світу, включаючи Україну (Київ, Харків).

Власне видавництво мала і Українська господарська академія в м. Подєбрадах. Академія видала 698 назв і брошур українською, чеською, німецькою, французькою, англійською, іспанською та сербською мовами. Її наукові видання значно збагатили українську технічну й економічну літературу, розвинули українську наукову мову в технічних галузях і точних науках.

На базі УВПІ ім. М. Драгоманова функціонувало товариство «Сіяч», завдяки якому побачили світ 44 назви книг (5506 примірників) – це близько 650 аркушів літографічного друку. Ці видання надходили як в країни Європи, так і до Радянської України. «Сіяч» випускає двома накладками «Конспект історії всевітнього мистецтва» В. Січинського (1925, 1928) [17; 18].

Крім університетських, у ЧСР існувало й кілька інших українських видавництв («Нова Україна», «Вільна спілка», «Український студент»), серед яких найбільшою фінансово-видавничою організацією був **Український Громадський Видавничий Фонд**, заснований у травні 1923 року. За його допомогою друкувались наукові праці, підручники для вищих та середніх шкіл, фахова література, твори красного письменства тощо. Професором Д. Антоновичем у 1925 році було видано каталог-альбом виставки творів професорів Української студії пластичного мистецтва у Празі (І. Кулеця, С. Мако, І. Мозолевського, К. Стаховського, С. Тимошенка) під назвою «Сучасне українське мистецтво. Група празької студії», який містив 29 репродукцій творів митців, а її текст було подано українською та французькою мовами [27]. У 1926 р. фонд видає наукові праці історика мистецтва, архітектора і графіка Володимира Січинського (1894–1962) («Архітектура старокнязівської доби») [15] та науковця і музейника Данила Щербаківського (1877–1927) («Українське мистецтво: Буковинські і галицькі дерев'яні церкви, надгробні і придорожні хрести, фігури і каплиці») [26] та ін.

Спочатку справами фонду керувала окрема Видавнича комісія, а після затвердження його статуту було обрано Виробниче бюро під головуванням Євгена Вороного. Членами фонду були вкладники (окремі особи, установи, організації), що вносили по 1000 крон. У 1923 р. таких вкладників було 52, а в наступному році – 85 [8, с. 62].

Визначальну роль у проведенні історико-бібліографічних досліджень того часу відіграло **Українське товариство прихильників книги (УТПК)**, що розпочало свою роботу в 1926 році у Празі під керівництвом професора Степана Сірополка. Основною формою діяльності товариства були наукові доповіді, реферати, їх обговорення та публікації. УТПК часто влаштовувало виставки українських видань. З цієї нагоди у 1926 р. В. Січинський випускає «Знаки українських видавництв» [16]. Особливого розголосу набула організована товариством у 1933 році велика міжнародна виставка української книжкової графіки у Празі, на якій експонувалося понад 1000 творів більше як сотні авторів XIX–XX ст. Вона була відзначена цілою низкою позитивних рецензій у чеській фаховій пресі, а її каталог вийшов друком. УТПК підтримувало постійний зв'язок з бібліографічними центрами України – Книжковою палатою, Науковим інститутом книгознавства та Національною бібліотекою в Києві. Товариство створило свою бібліотеку книгознавчих видань та власний друкований орган – журнал «Книголюб» (1927–1932), що видавався літографічним способом. Тут публікувались головним чином доповіді членів товариства, статті з питань історії і теорії бібліографії (Василя Біднова, Юрія Меженка, Василя Сімовича та ін.), активно популяризувались покажчики й огляди історичної літератури українських та чеських бібліографів.

Українське історико-філологічне товариство теж видавало книги з художнього мистецтва. У 1925 р. було видано «Основні елементи орнаментативної української писанки та їхнє походження: студія», а в 1944 р. – «Матеріали до історії українського мистецтва : (іконостас церкви гетьмана Данила Апостола в с. Сорочинцях) українського археолога та етнографа, професора УВУ Вадима Щербаківського (1876–1957) [24].

Серед тих, хто формував українську творчу еліту у міжвоєнній Чехо-Словаччині, були відомі історики і теоретики мистецтва Д. Антонович, І. Мірчук, композитори і музиканти Н. Нижанківський, Ф. Якименко, Ф. Шешко, П. Щуровська-Россіневич, архітектори А. Корнійчук, С. Тимошенко, Я. Фартух та ін.

Та, ймовірно, найбільшою в Празі була група художників, які склали так звану «празьку школу». Одні прибули до столиці вже сформованими митцями (І. Кулець, М. Бринський, Р. Лісовський, І. Мозалевський), інші тут навчались (П. Холодний-мол., В. Цимбал, С. Колядинський,

Є. Норман), ще одних запросили до ЧСР тимчасові фахові або родинні інтереси чи пошуки роботи (В. Хмелюк, Г. Мазуренко, О. Пастернак). Святослав Гординський виділяє як один із важливіших факт, що в Празі «українські молоді митці мали змогу придбати мистецьку освіту серед висококультурного оточення, в якому перехрещувались впливи чеські з західноєвропейськими, передусім німецькими, але й тим, що завдяки напливові української еміграції там витворилося своєрідне українське оточення» [10, с.17]. Зрозуміло, що один із суттєвих важелів такої аргументації – відкриття і діяльність у Празі Української студії пластичного мистецтва та Музею визвольної боротьби України під керівництвом Дмитра Антоновича.

Українська студія пластичного мистецтва (УСПН) – унікальний вищий мистецький заклад, заснований у Празі в грудні 1923 року. Саме вона стала найбільшим осередком мистецької діяльності українців за кордоном. УСПН створювалася за зразком Академії мистецтв. Серед її викладачів були знані мистецтвознавці та митці – Д. Антонович (історія мистецтва), С. Мако та І. Кулець (рисунок і малярство), І. Мозалевський (графіка та прикладне мистецтво), К. Стаховський (скульптура), С. Тимошенко (архітектура), І. Мірчук (естетика), С. Літов та Ю. Русов (пластична анатомія), В. Січинський (музика), Ф. Слюсаренко (класична археологія), Р. Лісовський (графіка). УСПМ готувала високо-кваліфікованих митців, що засвідчили 13 її виставок. У Празі професором Д. Антоновичем організовувалися мистецькі виставки, які популяризували творчий доробок українських художників та представляли друкарську справу 20–30-х років ХХ ст. До прикладу, у виставці 1924 р. взяли участь близько 50-ти українських видавництв, які продемонстрували майже тисячу книжок.

Українська студія пластичного мистецтва тісно співпрацювала з Музеєм визвольної боротьби України (МВБУ, 1925). Виконуючи свою головну функцію – збирача і охоронця, Музей швидко став важливим осередком культурного життя української Праги, головним центром збереження пам'яток історії, культури і мистецтва еміграції з усього світу. За короткий час МВБУ вже мав у своїй колекції чимало цінних речей і матеріалів. При ньому була багата книгозбірня з повними комплектами часописів, газет, малотиражних видань. Певний час Музей мав навіть свій видавничий орган – «Вісті Музею визвольної боротьби України», що виходив за редакцією Д. Антоновича.

Видавництво української молоді, яке розпочало свою діяльність з гуртка «Зелене Коло» (1923–1932) під керівництвом Є. Ворового, зосередило увагу на поширенні знань про здобутки українського мистецтва у Празі, зокрема, Української студії пластичного мистецтва.

У 1925 р. професор історії мистецтва Дмитро Антонович, як редактор, розпочав друк серії видань «Майстри українського мистецтва», у рамках якої було видано десять нарисів про українських художників. Чотири з них (про О. Мурашка, Я. Станиславського, Т. Бойчука, Д. Безперчого) професор написав власноруч [1–4]. До видання серії Д. Антонович залучив колектив авторів: М. Рутковського (нарис про І. Похитоніва, С. Васильківського) [11; 12], С. Качмарську (нарис про М. Башкирцеву) [6], М. Павленко (нарис про П. Левченка) [9], Р. Лісовського (нарис про П. Холодного) [7], Іларіона Свенціцького (нарис про М. Сосенка) [14].

Нарис мистецтвознавця І. Свенціцького (1876–1956) присвячено життєпису та оцінці мистецької творчості Модеста Сосенка і приурочено посмертній виставці митця в Національному музеї у Львові (1920 р.). Науковець представ-ляє біографічні дані, напрацювання українського митця-монументаліста у галузі сакрального та світського мистецтва. Відзначено властиву М. Сосенку модерну систему оздоблення українських храмів: синтез візантійських традицій, західноєвропейських здобутків та багату національну орнаментику. М. Сосенко – талановитий живописець і графік, який працював у різних жанрах – портреті, пейзажі, побутовій картині, майстер екслібрису. Він навчався у Краківській школі красних мистецтв (1896–1900), Мюнхенській королівській академії мистецтв (1900–1902), Празькій національній школі мистецтв (майстерня Леона Бонна, 1902–1904), що дало можливість здобути високу професійну освіту та реалізувати свої знання у творчості. Для цього видання Л. Янушевич зробив світлини із окремих полотен М. Сосенка («Хлопці на плоті», «Церква Св. Юра у Львові», два жіночі портрети), що давало можливість пізнати почерк художника.

Д. Антонович у нарисі про Тимка Бойчука розкрив життя і творчість 26-річного художника, який опанував і усвідомив для себе глибину майстерності брата – відомого митця Михайла Бойчука. Опис його робіт показує індивідуальний художній стиль та творчі здібності молодого особи. У виданні подані рисунки із робочого життя селян, автопортрет і картина «На пасовиську».

Серія «Майстри українського мистецтва» мала широкий резонанс. Хоч книги були малого формату у тонкій палітурці, однак в них було зроблено високопрофесійний мистецький аналіз

художньої творчості митців. Окрім того, тут подається біографія художника, його портрет, інформація про те, якій події присвячене видання, а також кілька репродукцій митця. Це давало можливість дізнатися про творчий доробок художника з України не тільки емігрантам, але й представникам інших народів. Друкувалися видання серії українською та французькою мовами у друкарні «Легіографія» у Празі. Кожен випуск коштував 4 крони чеські або 0,15 дол. з пересилкою. Особливість цієї серії полягає ще в тому, що кожне окреме видання мало знак видавництва, що робило його швидко впізнаваним. Наважимося зробити переконливе припущення: серія нарисів «Майстри українського мистецтва» – це перші публікації науковців-емігрантів про життя і творчі напрацювання митців в Україні.

Празькі емігрантські видавництва публікували свої видання переважно у чеських друкарнях «Політика», «Унія», «Графіка». Багато східно-слов'янських досліджень вийшло й з державної друкарні (публікації УВУ, Історико-філологічного товариства). Але найбільше українських книжок видала «Легіографія», що довгий час працювала для Видавничого фонду академічного комітету та інших установ та організацій [8, с. 63].

Впродовж усього міжвоєнного періоду ХХ ст. навколо Української студії пластичного мистецтва та Музею визвольної боротьби України розгорталися найважливіші громадсько-культурні та мистецькі події: відкриття виставок, художні конкурси, творчі звіти, лекції, видавнича робота, зустрічі з відомими українцями – гостями Праги тощо. Внаслідок своєї активної діяльності УСМ та МВБУ залучили до себе, по суті, усі інтелектуальні сили, всю творчу еліту українського громадянства Чехословаччини того часу.

Підсумовуючи, можна твердити, що Прага стала основним осередком української еміграції у міжвоєнній Європі, зокрема, інтелігенції та студентської молоді, а її культурна праця, як зазначав С. Наріжний, «була скерована головним чином на такі завдання: задоволення власних культурних потреб еміграції, підготовка кадрів національної інтелігенції для фахової праці на українських землях, національна українська пропаганда серед чужинців» [8, с.62].

Отже, огляд видавничої діяльності української еміграції у Чехословаччині у міжвоєнний період ХХ ст. незаперечно свідчить про те, що чеський період культурницької і мистецької діяльності українців на чужині може бути названий золотим періодом в історії діаспори України, а внесок емігрантів в світову культуру є неоціненним.

1. Антонович Д. Дмитро Безперчий (1825–1913) [Текст] / Д. Антонович. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1926. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
2. Антонович Д. Олександр Мурашко (1875–1919) [Текст] / Д. Антонович. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1925. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
3. Антонович Д. Тимко Бойчук (1896–1922) [Текст] / Д. Антонович. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1929. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
4. Антонович Д. Ян Станіславський (1860–1907) [Текст] / Д. Антонович. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1926. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
5. Битинський М. Державні відзнаки України / М. Битинський. – Прага, 1939. – 8 с.
6. Качмарська С. Марія Башкирцева (1860–1884) [Текст] / С. Качмарська. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1927. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
7. Лісовський Р. Петро Холодний (1876–1930) [Текст] / Р. Лісовський. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1932. – 15 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
8. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919–1939 : матеріали, зібрані С. Наріжним до ч. 2 / Симон Наріжний. – К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. – 271 с.
9. Павленко М. Петро Левченко (1859–1917) [Текст] / М. Павленко. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1927. – 16 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
10. Пеленська О. Український портрет на тлі Праги. Українське мистецьке середовище в міжвоєнній Чехословаччині / Оксана Пеленська. – Нью-Йорк ; Прага, 2005. – 221 с.
11. Рутковський М. Іван Похитонів (1850–1923) [Текст] / М. Рутковський. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1925. – 16 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
12. Рутковський М. Сергій Васильківський (1854–1917) [Текст] / М. Рутковський. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1927. – 16 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
13. Савка М. Українська еміграційна преса у Чехословацькій Республіці (20–30-ті рр. ХХ ст.) : іст.-бібліогр. дослідж. / Мар'яна Савка. – Львів, 2002. – 307 с.
14. Свенціцький І. Модест Сосенко (1875–1920) [Текст] / І. Свенціцький. – Прага : Вид-во укр. молоді, 1927. – 16 с. : іл. – (Майстри українського мистецтва).
15. Січинський В. Архітектура старокіївської доби : (Х – ХІІІ ст.) / В. Січинський. – Прага : Український громадський видавничий фонд, 1926. – 50 с. – (Українське мистецтво).

16. Січинський В. Знаки українських видавництв / Володимир Січинський. – Прага : З'їзд Бібліотекарів і Приятелів Книги в Празі, 1926. – 24 с.
17. Січинський В. Конспект історії всесвітнього мистецтва : [частина 1 : До ренесанса] / В. Січинський. – Прага : Сіяч, 1925. – 264 с.
18. Січинський В. Конспект історії всесвітнього мистецтва : частина 1 : До ренесанса : з альбомом «Стили» / В. Січинський. – Прага : Сіяч, 1928. – 351 с.
19. Труды русской, украинской и белорусской эмиграции, изданные в Чехословакии в 1918–1945 гг. [Текст] : (библиогр. с биогр. данными об авт.). Т. 1, ч. 1. – Прага, 1996. – 424 с.
20. Труды русской, украинской и белорусской эмиграции, изданные в Чехословакии в 1918–1945 гг. [Текст] : (библиогр. с биогр. данными об авт.). Т. 1, ч. 2. – Прага, 1996. – 849 с.
21. Труды русской, украинской и белорусской эмиграции, изданные в Чехословакии в 1918–1945 гг. [Текст] : (библиогр. с биогр. данными об авт.). Т. 1, ч. 3. – Прага, 1996. – 1472 с.
22. Українська культура [Текст] : зб. лекцій / за ред. Д. Антоновича. – Подєбради : Укр. Техн.-Господар. Ін-т позаочного навчання, 1940. – 335 с.
23. Українська культура [Текст] : лекції / за ред. Д. Антоновича ; упоряд. С. В. Ульяновська ; вст. ст. І. М. Дзюби ; перед. сл. М. Антоновича ; дод. : С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського. – Київ : Либідь, 1993. – 592 с.
24. Щербаківський В. Матеріали до історії українського мистецтва : (іконостас церкви гетьмана Данила Апостола в с. Сорочинцях) / Вадим Щербаківський. – Прага : Українське історико-філологічне товариство, 1944. – 69 с.
25. Щербаківський В. Основні елементи орнаментативної української писанки та їхнє походження : студія / Вадим Щербаківський. – Прага : Українське історико-філологічне товариство, 1925. – 33 с.
26. Щербаківський Д. Українське мистецтво : Буковинські і галицькі дерев'яні церкви, надгробні і придорожні хрести, фігури і каплиці / Данило Щербаківський. – Київ ; Прага : Український громадський видавничий фонд, 1926. – 62 с.
27. Les Artistes du studio de Prague [Текст] : Група Празької студії. Вип. 1. – Прага, 1925. – 35 с. – (Сучасне українське мистецтво).

В статтє рассматриваются вопросы издания литературы по искусству украинской эмиграцией в период 20–30-х годов XX в. в Чехо-Словацкой Республике. Особое внимание уделяется изданиям о мастерах украинского изобразительного искусства, институциям и отдельным деятелям украинской культуры, которые занимались издательством литературы по искусству.

Ключевые слова: книгоиздание, украинская эмиграция, изобразительное искусство, Чехо-Словацкая Республика.

The article describes the questions of publishing the art literature by the Ukrainian emigration during the 20–30th of the 20th century in Czecko-Slovak Republic. The special attention is paid to the editions about the masters of the Ukrainian art, institutions and some personalities, which published the art literature.

Key words: edition, Ukrainian emigration, art, Czecko-Slovak Republic.

УДК 681.85:398 (477) : (7)

Наталія Федорняк

ЗВУКОЗАПИСИ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ. ІСТОРИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ І ЖАНРОВА ТИПОЛОГІЯ

Стаття розглядає історію аудіопублікацій української етнічної музики в Північній Америці. Висвітлено характерні особливості кожного періоду звукозапису. Виділено основні звукозаписуючі фірми і їхня продукція, персоналії виконавців, збирачів, репертуар, жанрові і стильові напрями.

Ключові слова: українська діаспора Північної Америки, звукозаписи, український музичний фольклор.

Українська традиційна етнічна музика, яка віками плекалася в середовищі українських селян представлена різними формами і жанрами автентичного необробленого музикування. Це і архаїчні обрядові мелодії, і багатоголосся народних жіночих хорів у відповідній манері звуковидобування, і віртуозні танцювальні ритми інструментальних капел музик, і епічні твори мандрівних сліпців кобзарів і лірників тощо.

© Федорняк Н., 2015.